

DATUM: 16. 9. 2024
ŠTEVILKA: 0320-09/2024/6

ZADEVA:	Predlog za obravnavo na 17. redni seji OS OA
NASLOV:	Obravnava predloga Odloka o participativnem proračunu Občine Ankaran
PРАВNA PODLAGA:	48.a člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in 62/24 – odl. US), 17. člen Statuta Občine Ankaran (Uradni list RS, št. 17/2015 in 10/2022)
PRIPRAVLJALEC GRADIVA:	Občinska uprava Občine Ankaran, Oddelek za pravne zadeve in lokalno samoupravo
POROČEVALEC:	Jani Krstić, vodja oddelka za pravne zadeve in lokalno samoupravo
PRISTOJNA DELOVNA TELESА:	Odbor za pravne zadeve in lokalno samoupravo
PREDLOG SKLEPA:	Občinski svet Občine Ankaran sprejme Odloka o participativnem proračunu Občine Ankaran v prvi obravnavi. Sklep velja takoj.

Gradiva:

- obrazložitev predloga (priloga I)
- predlog Odloka o participativnem proračunu Občine Ankaran v prvi obravnavi (priloga II)
- predlog Sklepa (priloga III)

OBRAZLOŽITEV PREDLOGA

I. PРАВNA PODLAGA

48.a člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in 62/24 – odl. US), 17. člen Statuta Občine Ankaran (Uradni list RS, št. 17/2015 in 10/2022).

II. OBRAZLOŽITEV

1. UVOD

Občina Ankaran je nastala na podlagi neposrednega angažiranja prebivalcev območja tedanje krajevne skupnosti Ankaran, ki so s ciljem zaščite narave in svojega življenjskega prostora podali pobudo za ustanovitev lastne občine ter nadalje sprožili potrebne sodne in druge postopke za ustanovitev le-te. Tako postopek ustanovitve občine Ankaran nedvomno predstavlja neposredno participacijo občanov pri urejanju javnih zadev in upravljanju svoje lokalne skupnosti. Tudi **prva ključna dokumenta občine, občinski prostorski načrt in akt o zaščiti naravnih danosti v kraju (ustanovitev krajinskega parka na Debelem rtiču), sta bila pripravljena na podlagi predlogov občanov in sodelovanja le-teh v vseh fazah priprave aktov. Prvi proračuni občine ter še sedaj veljavni strateški razvojni dokumenti občine so bili pripravljene na podlagi več letnih pozivov občanom, da podajo predloge za vključitev v proračun.** Sodelovanje občanov pri oblikovanju ključnih dokumentov in aktov v občini Ankaran je tako že vzpostavljena praksa, ki jo želi občina še nadgraditi z uvedbo glasovanja občanov o umestitvi posameznih projektov v predlog proračuna, ki ga župan predlaga v sprejem občinskemu svetu.

Ustava RS in področni zakoni, predvsem Zakon o lokalni samoupravi, ureja različne oblike neposrednega in posrednega sodelovanja občanov pri odločanju o javnih zadevah v občini. Tako imajo občani neposredno volilno pravico za volitve župana občine in člane občinskega sveta, ki po izvolitvi vodijo občino in v imenu občanov odločajo o vseh zadevah v občini. Nadalje pa lahko občani o posameznih vprašanjih v občini odločajo neposredno tudi z glasovanjem na občinskem referendumu ali zboru občanov ali preko ljudske iniciative podajo zahtevo za ureditev določenega vprašanja v lokalni skupnosti. Navedeni mehanizmi posredne in neposredne demokracije na lokalni ravni so z zakonom posebej urejeni ter po eni strani predstavljajo obveznost države- občine, da jih izvaja in spoštuje, po drugi strani pa pravico občana, da sodeluje pri odločanju o skupnih zadevah v lokalni skupnosti.

Kot najnovejša oblika sodelovanja občanov je od leta 2018 z Zakonom o lokalni samoupravi predvidena možnost posvetovanja občine z občani o umestitvi v proračun določenega števila projektov, ki jih predlagajo občani t.i. participativni proračun. Sicer ne gre za odločanje občanov o proračunu ali obligatorno obliko sodelovanja občanov pri odločanju v lokalni skupnosti pa vendar predstavlja nek mehanizem vključevanja občanov v oblikovanje ključnih aktov občine.

Definicije in samega izraza participativni proračun ne vsebuje noben predpis veljaven v Republiki Sloveniji. Se je pa sama definicija in pojem izoblikoval skozi večletno izvajanje tega mehanizma po drugih evropskih državah in po svetu. Tako je najbolj splošna definicija, ki zajame bistvo participativnega proračuna ta, da **gre za sistem razporejanja dela proračunskega denarja tako, da pri odločanju o njegovi porabi sodelujejo prebivalke in prebivalci občine.** Je mehanizem vključevanja občanov v odločanje o porabi proračunskih sredstev oziroma predstavlja neke vrste orodje neposredne demokracije.

Širom sveta se participativni proračuni izvajajo v zelo različnih oblikah, ki se med seboj razlikujejo tako v ravneh odločanja kot učinkih odločanja. Kljub temu so teoretiki in raziskovalci področja izoblikovali enotne kriterije skladno s katerimi se presoja ali neka praksa izpolnjuje splošno definicijo participativnega proračuna. Tako skladno z mednarodno vsebinsko definicijo štejemo, da je participativni proračun proces, ki vsebuje:

- vnaprej določen delež javnih sredstev, namenjen projektom, ki jih predlagajo in se do njih neposredno opredelijo prebivalci,
- natančno določen postopek, v katerem ni diskrecije političnih predstavnikov,
- organizacija posvetovanja oz. razprave s prebivalci,
- javna objava vseh korakov v postopku,
- ponovljivost postopka - redna oblika soodločanja,

- vnaprej določeno in javno objavljeno časovno obdobje, v katerem bodo projekti izvedeni.

Navedena definicija in kriteriji so se oblikovali v praksi in teoriji vendar vsaj v Sloveniji niso opredeljeni v predpisih. Po svetu državne in lokalne oblasti omogočajo sodelovanje prebivalcem v različnih fazah načrtovanja in sprejemanja proračunov ter to pojmujejo kot participativni proračun, čeprav ne izpolnjuje gornjih kriterijev.

Pravne podlage oz. pravni okvir participativnega proračuna v Sloveniji

V slovenski zakonodaji je bila možnost sodelovanja občanov pri odločanju o porabi dela proračunskih sredstev, t.j. participativni proračun, uvedena leta 2018 z novelo Zakon o lokalni samoupravi - ZLS-S. Še pred ureditvijo v Zakonu o lokalni samoupravi pa je institut participativnega proračuna zasledoval mnoge cilje navedene v nacionalnih in mednarodnih smernicah in standardih, ki so tako služili kot neke vrste pravni okvir oz. podlaga.

Osrednji »varuh« lokalne samouprave je Svet Evrope, katerega članica je tudi Republika Slovenija. Ta s temeljnim dokumentom - Evropsko listino lokalne samouprave (MELLS, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 15/96) določa osnovna načela delovanja lokalne, med katerimi navaja, da *»države članice Sveta Evrope, podpisnice te listine, upoštevajo pravico državljanov sodelovati pri opravljanju javnih zadev kot eno od demokratičnih načel, ki so skupna vsem državam članicam Sveta Evrope.«*

Pred zakonsko ureditvijo leta 2018 je Republika Slovenija sodelovanje občanov določila še v dveh strateških dokumentih. Leta 2009 sprejeta Resolucija o normativni dejavnosti (Uradni list RS št. 95/2009) med štirimi načeli delovanja javne uprave določa tudi *»načelo sodelovanja z javnostjo pri pripravi predpisov.«*. Eden izmed ciljev zasledovanih v Resoluciji je *»uveljavljanje državljske participacije«*, kar je primarni cilj participativnega proračuna. Nadalje pa tudi leta 2016 sprejeta Strategija razvoja lokalne samouprave do leta 2020 je že na začetku vsebovala opozorilo, da nove okoliščine (globalizacija, demografski trendi itn.) zahtevajo tudi zagotavljanje kakovostnejših storitev in povečanje ravni demokratičnosti ter kot eno od orodij navaja uvajanje participativnega proračuna na ravni občin ter poudarja neposredno povezavo med večanjem demokratičnosti in učinkovitostjo upravljanja mesta: *»Temeljni cilj strategije je krepitev lokalne samouprave in dvig kakovosti življenja na lokalni ravni s krepitvijo vpliva občanov na svoje okolje in sprejemanje odločitev organov lokalne samouprave, s čimer se zagotavljajo racionalna raba virov ter kakovostne in učinkovite storitve na lokalni ravni.«*

Usmeritvam iz nacionalnih strateških dokumentov in mednarodnih dokumentov je sledila tudi sprememba zakonodaje. **Leta 2018 je bil z novelo zakona o lokalni samoupravi (ZLS-S) dodan nov 48.a člen, ki opredeljuje uvedbo občinskega participativnega proračuna:**

»Občina lahko v postopku priprave predloga proračuna določi višino sredstev, namenjeno financiranju projektov, ki jih predlagajo občani. O predlaganih projektih občina izvede posvetovanja z občani najkasneje do predložitve proračuna občinskemu svetu v sprejem.«

V gradivu za obravnavo spremembe zakona je zapisano, da je *»cilj zakona spodbuditi uporabo participativnega proračuna kot instrumenta sodelovanja prebivalcev pri odločanju.«* ter je participativni proračun opredeljen kot *»oblika demokratičnega soupravljanja, ki v postopek odločanja o dodelitvi javnih sredstev vključuje tudi državljane. Uporablja se v številnih državah in po mnenju nekaterih strokovnjakov za javne finance uspešno spodbuja dobro upravljanje javnih sredstev na lokalnem nivoju.«*

48.a člen Zakona o lokalni samoupravi občine ne zavezuje k uvedbi participativnega proračuna ampak prepušča odločitev o tem županu in občinskemu svetu. Zakonska določba tako postavlja le okvir, ki ga je pri izvedbi tega procesa potrebno upoštevati, če se občina odloči za uvedbo. Zakon tako določa, da občina že pred pričetkom posvetovanja z občani določi višino sredstev, ki bodo predmet posveta ter izvede posvetovanje z občani (tudi odločanje o projektih) preden občinski svet obravnava predlog proračuna.

Je pa potrebno poudariti, da gre pri ureditvi 48.a členu še vedno za prostovoljno odločitev občine o uvedbi predhodnega posvetovanja z občani o vključitvi v proračun projektov, ki jih izberejo neposredno občani. Tako zakon uvaja možnost priprave t.i. participativnega proračuna na način, da se občina sama odloči za namenitev določenega dela občinskih sredstev za financiranje projektov, ki jih predlagajo občani ter o tem, pred predložitvijo akta o proračunu v sprejem občinskemu svetu, izvede posvetovanje z občani.

Vendar ne glede na sodelovanje občanov v proračunskem postopku je treba poudariti, da je skladno z veljavno zakonodajo edini in izključni predlagatelj odloka o proračunu (občinskega proračuna) še vedno le župan ter je za sprejem le-tega izključno pristojen le občinski svet občine.

Tako navedena zakonska ureditev prinaša le fakultativno uporabo instituta participativnega proračuna, vloga občanov v procesu priprave proračuna pa je le posvetovalne (nezavezujoče) narave.

Participativni proračun v slovenskih občinah

Prva, poskusna izvedba participativnega proračuna v Sloveniji je bila izvedena v delu Mestne občine Maribor leta 2015, ki pa ni doživela ponovitve. V zadnjih 10 letih je veliko slovenskih občin pri pripravi proračunov uvedlo predlaganje in soodločanje občanov oz. t.i. participativni proračun. Tako kot po svetu so tudi v Sloveniji prakse izvajanja tega postopka različne od občine do občine ter so jih posamezne občine tudi spreminjale na podlagi izkušenj preteklih izvedenih postopkov. V nadaljevanju je na kratko predstavljenih nekaj participativnih proračunov slovenskih občin, ki so po velikosti in številu prebivalcev primerljive z Občino Ankaran oziroma občin, ki se nahajajo na istem geografskem področju slovenske Istre kot občine Ankaran. Pri predstavitvi različnih praks je namesto izraza participativni proračun v uporabljen kratica PP.

- i. Občina Log-Dragomer** je po velikosti in številu prebivalcev primerljiva z občino Ankaran in sicer ima površino 11 km² in 3.538 prebivalcev. Občina Log-Dragomer nima participativnega proračuna.
- ii. Občina Trzin** je po velikosti in številu prebivalcev primerljiva z občino Ankaran in sicer ima površino 8,6 km² in 3.682 prebivalcev. Občina Trzin nima participativnega proračuna.
- iii. Občina Šmartno Ob Paki** meri 18,2 km² in ima 3.116 ter je primerljiva z občino Ankaran tako po velikosti kot številu prebivalcev. Participativni proračun izvaja od leta 2022.

Projekt PP občine Šmartno ob Paki nima posebnega poimenovanja. Glavne značilnosti njihovega PP so:		
Pravna podlaga	/	
Obdobje izvajanja	1 letno	
Višina sredstev	30.000 EUR na leto	
Orodje za izvedbo	Na spletni strani občine	
Glasovalna in predlagala pravica	- občani - dopolnjenih 16 let	Osebe s stalnim prebivališčem = občan
Razdelitev občine	enotno območje celotna občina	
Pogoji za predlaganje projektov	Ena oseba več predlogov	
Pogoji za uvrstitev projektov na glasovanje	/	
Način glasovanja	- na spletni strani - fizično na sedežu občine - obrazec po elektorski pošti	
Pogoji glasovanja	En občan en glas	Identifikacija z osebnim dokumentom
Posebnost		

- iv. Občina Hajdina** meri 21,6 km² in ima 3.879 prebivalcev ter je primerljiva z občino Ankaran tako po velikosti kot številu prebivalcev. Participativni proračun izvaja od leta 2023.

Projekt PP občine Hajdina nima posebnega poimenovanja. Glavne značilnosti njihovega PP SO:		
Pravna podlaga	/	
Obdobje izvajanja	1 letno	Do leta 2024 izvajali za eno letno obdobje, s proračunom 2024 začeli izvajati dvoletno.
Višina sredstev	30.000 EUR	
Orodje za izvedbo	/	
Glasovalna in predlagala pravica	- občani - dopolnjenih 16 let	Osebe s stalnim prebivališčem = občan
Razdelitev občine	enotno območje celotna občina	
Pogoji za predlaganje projektov		
Pogoji za uvrstitev projektov na glasovanje		vrednosti od 2.000 EUR do 10.000 EUR z vključenim ddv
Način glasovanja	osebno na občini	Na določen dan in ob določenih urah
Pogoji glasovanja	En občan en glas	Identifikacija z osebnim dokumentom
Posebnost		

- v. **Občina Komen** meri 102,7 km² in ima 3.489 ter je zato primerljiva z občino Ankaran le po številu prebivalcev. Participativni proračun izvaja od leta 2020.

Projekt PP občine Komen nima posebnega poimenovanja. Glavne značilnosti njihovega PP SO:		
Pravna podlaga	/	
Obdobje izvajanja	1 in 2 letno	Do leta 2024 izvajali za eno letno obdobje, s proračunom 2024 začeli izvajati dvoletno.
Višina sredstev	160.000 EUR	Do leta 2024 so imeli predvidenih 120.000 EUR za vse dele občine skupaj + 10.000 EUR za skupne mladinske projekte na ravni občine
Orodje za izvedbo	/	
Glasovalna in predlagala pravica	- občani - dopolnjenih 15 let	Osebe s stalnim prebivališčem = občan
Razdelitev občine	Razdeljena na vaške skupnosti	

Pogoji za predlaganje projektov		
Pogoji za uvrstitev projektov na glasovanje	/	
Način glasovanja	osebno na zborih vaščanov v posamezni vaški skupnosti	
Pogoji glasovanja	En občan en glas za projekt v vaški skupnosti	Identifikacija z osebnim dokumentom
Posebnost	- do leta 2024 mladi med 15 in 29 še dodaten glas za mladinske projekte na ravni občine - glasovanje na zborih vaščanov	

vi. Občina Izola je prvič izvedla postopek PP za oblikovanje proračuna za leto 2023.

Projekt PP občine Izola se imenuje Soustvarjam skupnostjo. Glavne značilnosti njihovega PP so:		
Pravna podlaga	/	Nima posebne pravne podlage. Župan objavi javni poziv ter s sklepom imenuje komisijo. V pozivu določene vsebine PP.
Obdobje izvajanja	1 in 2 letno	- prvo leto 2023 izveden kot enoletni, - za proračun 2024 in 2025 dvoletni PP
Višina sredstev	110.000 EUR na leto	
Orodje za izvedbo	Na spletni strani občine	
Glasovalna in predlagala pravica	- občani - dopolnjenih 15 let	Osebe s stalnim prebivališčem = občan
Razdelitev občine	2 območji	- V območja združene posamezne krajevne skupnosti - Za vsako območje določena višina sredstev
Pogoji za predlaganje projektov	Ena oseba več predlogov	
Pogoji za uvrstitev projektov na glasovanje		vrednost min 3.000 max. 25.000 EUR z ddv
Način glasovanja	elektronsko preko povezave na spletni strani občine	- za proračun 2023 glasovalo fizično na sedežih KS in občine - za proračun 2024-2025 glasovanje le elektronsko na spletni strani občine, z registracijo z EMŠO
Pogoji glasovanja	En občan en glas	Vsak lahko glasuje le za en projekt na svojem območju

vii. Mestna občina Koper je prvič izvedla postopek PP za oblikovanje proračuna za leto 2020.

Projekt PP občine Koper se imenuje Predlagam odločam. Glavne značilnosti njihovega PP so:

Pravna podlaga	/	Nima posebne pravne podlage. Župan objavi javni poziv ter s sklepom imenuje komisijo. V pozivu določene vsebine PP.
Obdobje izvajanja	1 in 2 letno	- PP 2020 do 2023 izvedeni enoletno , - za proračun 2024 in 2025 dvoletni PP
Višina sredstev	480.000 EUR na leto	
Orodje za izvedbo	Na spletni strani občine oz. posebna spletna aplikacija	
Glasovalna in predlagala pravica	- občani - dopolnjenih 15 let	Osebe s stalnim prebivališčem = občan
Razdelitev občine	6 območji	- V območja združene posamezne krajevne skupnosti - Za vsako območje določena višina sredstev 80.000 EUR na leto
Pogoji za predlaganje projektov	Ena oseba več predlogov	Predloge odda preko spletne aplikacije ali fizično na sedežih KS in občine
Pogoji za uvrstitev projektov na glasovanje		
Način glasovanja	- elektronsko preko aplikacije na spletni strani občine - osebno na sedežu občine ali KS	- za proračune do vključno 2023 glasovalo elektronsko z registracijo z EMŠO - za proračun 2024-2025 glasovanje elektronsko z registracijo z digitalnim certifikatom,
Pogoji glasovanja	Glasuje do vrednosti košarice (160.000 – skupna vrednost za dve leti za eno območje)	- do leta 2024 glasovalo le znotraj svojega območja - od leta 2024 glasuje za projekte na celotnem območju občine

viii. Občina Piran je prvič izvedla postopek PP v letu 2024 za oblikovanje proračuna za leto 2025.

Projekt PP občine Piran se imenuje Moj glas za moje mesto. Glavne značilnosti njihovega PP so:		
Pravna podlaga	- Pravilnik o postopku izvedbe participativnega proračuna v Občini Piran - Sklep Občinskega sveta Občine Piran o začetku priprave participativnega proračuna v Občini Piran za leto 2025	Določene faze postopka, kriteriji, komisija, višina sredstev
Obdobje izvajanja	1 letno	
Višina sredstev	160.000 EUR na leto	
Orodje za izvedbo	Na spletni strani občine	
Glasovalna in predlagala pravica	- občani - dopolnjenih 15 let	Osebe s stalnim prebivališčem = občan

Razdelitev občine	8 območji	- območja skladna s KS - Za vsako območje določena višina sredstev – 20.000 EUR
Pogoji za predlaganje projektov	Ena oseba več predlogov	
Pogoji za uvrstitev projektov na glasovanje		vrednost min 2.000 max. 20.000 EUR z ddv
Način glasovanja	- elektronsko preko povezave na spletni strani občine - fizično na sedežu občine in KS v času uradnih ur	
Pogoji glasovanja	En občan en glas	Vsak lahko glasuje le za en projekt na svojem območju

2. OBRAZLOŽITEV BESEDILA PREDLOGA ODLOKA

Iz predstavljene zakonske ureditve in primerjalno pravne ureditve postopkov participativnih proračunov v Republiki Sloveniji izhaja, da je postopek uvedbe t.i. participativnega proračuna oziroma sodelovanja občanov pri načrtovanju porabe proračunskih sredstev občine še vedno nekoliko v razvojni fazi. Sama zakonska ureditev občinam le daje možnost, da določijo del sredstev za projekte, ki jih predlagajo občani ter se pred vključitvijo teh projektov v predlog proračuna posvetujejo z občani. Tako je uvedba posvetovanja z občani o porabi proračunskih sredstev le fakultativna ter jo je uvedlo približno polovico od 212 slovenskih občin.

V Občini Ankaran so bili strateški razvojni dokumenti, dosedanji proračuni in razvojni dokumenti občine oblikovani ravno na podlagi predlogov, ki so jih občani in občanke podali na poziv občine. V nevednih primerih je šlo za večje infrastrukturne in druge projekte, ki so v različnih fazah izvedbe (upoštevajoč možnosti izvedbe in finančna sredstva). S predlaganim odlokom se tako sodelovanje občanov in občank Ankarana pri oblikovanju proračuna občine le dopolnjuje na način, da bodo lahko občani sami predlagali manjše projekte v svoji okolici in izmed teh predlogov izglasovali tiste za katere si želijo, da bi bili izvedeni v posameznem proračunskem letu.

Kot izhaja iz predstavljene veljavne zakonodaje je predlagatelj proračuna še vedno izključno župan občine, sprejem proračuna pa je v izključni pristojnosti občinskega sveta. Tako skladno z veljavno zakonodajo lahko občina vključi občane le v fazo oblikovanja predloga proračuna, ki je v domeni župana. Zato številne občine odločitev o uvedbi participativnega proračuna tudi ne sprejemajo in urejajo z akti, ki jih sprejme občinski svet ampak postopek v celoti uredi in se zanj odloči župan.

Trenutno veljavna zakonodaja, ki ureja načrtovanje proračuna in javne finance ne vsebuje posebnih določb glede načina izvajanja participativnega proračuna oziroma sploh nima v zvezi s tem nobenih določb. Kot že navedeno zgoraj je splošna določba v zvezi z možnostjo vključitve občanov v odločanje o porabi dela proračunskih sredstev t.j. participativnega proračuna, vsebovana le v Zakonu o lokalni samoupravi. Tudi ta pa podrobneje ne ureja materije.

Zato so občine, ki že izvajajo participativni proračun k izvedbi le-tega pristopile na različne načine. Nekatere so postopek in določena vprašanja izvedbe postopka sodelovanja prebivalcev določile v odlokih ki so jih sprejeli občinski sveti (npr. Domžale, Piran..) ter županu podelile pristojnost, da na podlagi tega podrobneje določi posamezne elemente s svojim aktom (sklepom ali pravilnikom). Nekatere občine so akt o uvedbi in ureditve postopka ravno tako uredile z aktom občinskega sveta vendar ne odlokom ampak s sklepom ali pravilnikom (tako npr. Nova Gorica, občina Slovenske Konjice, občina Kranj,..) Druge občine so participativni proračun uvedle na podlagi akta župana (sklepa ali poziva), ki ureja vsa ključna vprašanja povezana z izvedbo (tako npr. občina Komen, Kranjska gora, Mestna občina Koper,..). Občina Ajdovščina pa je določila županu obveznost, da v predlog proračuna vključi tudi projekte, ki jih neposredno predlagajo in izberejo občani, kar v statutu občine.

Kot že pojasnjeno predhodno je skladno z zakonom za pripravo predloga proračuna in predložitve v sprejem občinskemu svetu, pristojen le župan ter odločanje občanov v okviru postopka participativnega proračuna zanj nima zavezujočega učinka. Kljub temu pa gre za postopek v katerem so občani pozvani k sodelovanju pri delnem oblikovanju akta o porabi javnih sredstev (proračuna) oziroma vsaj k posvetovanju o tem. Zato gre za postopek, ki opredeljuje določene pravice občanov (predlagalno, glasovalno) ter tudi posega v določene varovane pravice

(npr. osebne podatke). Iz navedenega razloga bi moral imeti ustrezno pravno podlago za svojo izvedbo. Poleg tega pa sprejem akta s strani najvišjega organa odločanja v občini ter ureditev postopka in meril pred izvedbo postopka, daje samemu procesu večjo transparentnost in prispeva k zaupanju, posledično pa sodelovanju občanov.

Tako se s predlaganim odlokom želi omogočiti občinskemu svetu občine Ankaran kot najvišjemu organu odločanja v občini, da določi osnovne okvire sodelovanja občanov in občank pri pripravi predloga proračuna Občine Ankaran. S predlaganim odlokom se tako urejajo osnove za izvedbo postopka participativnega proračuna v Občini Ankaran. Še vedno pa se upoštevajoč veljavno zakonodajo odločitev o dejanski izvedbi postopka posvetovanja z občani za posamezno proračunsko leto prepušča županu občine.

V predlaganem besedilu odloka je tako v:

- 1. členu določena vsebina samega odloka,
- 2. členu določen namen in načela postopka participativnega proračuna v Občini Ankaran,
- 3. členu določen akt s katerim se za posamezno obdobje izvede postopek participativnega proračuna, pristojnost za sprejem tega akta ter obdobje za katerega se izvaja postopek participativnega proračuna,
- 4. členu so določene osnovne faze postopka participativnega proračuna,
- 5. členu so določeni osnovni pogoji, ki jih projektni predlog mora vsebovati, da je lahko uvrščen na posvetovanje z občani in v predlog proračuna,
- 6. členu so določeni upravičenci za podajo projektnih predlogov oziroma za glasovanje na posvetovanju v postopku participativnega proračuna Občine Ankaran (predlagala in glasovalna pravica),
- 7. členu je določena možnost delitve sredstev v postopku participativnega proračuna na podlagi delitve občine na posamezna območja ter določa območja,
- 8. členu je določen okvir in načela na podlagi katerih se izberejo načini izvedbe postopka participativnega proračuna oziroma predlaganja in glasovanja občanov,
- 9. členu je določena pristojnost župana za sprejem ustreznih aktov s katerimi podrobneje uredi vsa vprašanja postopka,
- 10. členu je določen veljavnost odloka.

III. ZAKLJUČEK

Glede na navedeno se občinskemu svetu predlaga sprejem predloga Odloka o participativnem proračunu Občine Ankaran v prvi obravnavi.

DATUM:

ŠTEVILKA:

Na podlagi prvega odstavka 17. člena Statuta Občine Ankaran (Uradni list RS, št. 17/2015 in 10/2022) je Občinski svet Občine Ankaran na svoji ... seji dne sprejel

ODLOK

O PARTICIPATIVNEM PRORAČUNU OBČINE ANKARAN

1. člen

Ta odlok določa in ureja določena vprašanja izvedbe postopka participativnega proračuna Občine Ankaran oziroma načina sodelovanja občank in občanov Občine Ankaran pri pripravi dela predloga proračuna Občine Ankaran, v smislu 48. a člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in 62/24 – odl. US)(v nadaljnjem besedilu ZLS).

V tem odloku uporabljen izraz:

- **občina** se uporablja za Občino Ankaran;
- **participativni proračun** se uporablja za postopek sodelovanja občank in občanov Občine Ankaran pri pripravi dela predloga občinskega proračuna;
- **občan oziroma občanka** ima enak pomen kot določeno v prvem odstavku 11. člena ZLS ter se uporablja za osebo, ki ima na območju občine Ankaran stalno prebivališče.

V tem odloku uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

2. člen

Namen participativnega proračuna v Občini Ankaran je vključitev občank in občanov v postopek oblikovanja najpomembnejših aktov občine, spodbujanje aktivnega sodelovanja v skupnosti in pri upravljanju občine ter krepitev skupnosti.

Skladno z namenom participativnega proračuna v Občini Ankaran se postopek participativnega proračuna mora izvajati na način, da bo zagotovljena oziroma omogočena:

- dolgoročnost postopka,
- transparentnost postopka,
- vključenost čim širšega kroga občank in občanov v postopek,
- dostopnost informacij,
- zanesljivost postopka.

3. člen

Postopek izvedbe participativnega proračuna v Občini Ankaran se za posamezno obdobje začne s sklepom župana.

Postopek participativnega proračuna se lahko izvede za obdobje enega ali več proračunskih let skupaj.

Odločitev o tem ali se za določeno obdobje pri pripravi predloga proračuna izvede postopek participativnega proračuna sprejme župan po lastni presoji, upoštevajoč zmožnosti proračuna ter že zastavljene oziroma sprejete programe, projekte in druge obveznosti občine.

4. člen

Postopek participativnega proračuna je razdeljen na 3 faze:

1. faza podajanja projektnih predlogov,
2. faza posvetovanja,
3. faza spremljanja.

V fazi podajanja projektnih predlogov v postopku participativnega proračuna občani podajajo predloge projektov, ki bi jih želeli uvrstiti na posvetovanje občanov za uvrstitev projekta v predlog proračuna.

V fazi posvetovanja občina izvede posvetovanje z občani o podanih projektnih predlogih, ki izpolnjujejo s tem odlokom in drugimi akti občine predpisane pogoje. Na podlagi izida posvetovanja z občani župan, do višine sredstev določenih v sklepu iz 3. člena tega odloka, v predlog proračuna vključi projekte, ki so jih izglasovali občani.

V fazi spremljanja občina sproti obvešča občane o izvajanju projektov vključenih v proračun na podlagi izvedbe postopka participativnega proračuna.

5. člen

Za uvrstitev projektnega predloga na posvetovanje z občani in v predlog proračuna, mora projekt izpolnjevati naslednje pogoje:

- predlagatelj ima skladno s 6. členom tega odloka pravico podati projektni predlog,
- je v pristojnosti občine,
- bo izveden na območju občine,
- ni v nasprotju z zakonodajo ali občinskimi predpisi,
- je skladen s prostorskimi akti občine, razvojnimi akti občine, strategijami razvoja občine in drugimi razvojnimi programi občine,
- mora prispevati k uresničevanju javnega interesa na območju občine,
- je takšne narave, da bo njegova izvajalka lahko občina ter ga je mogoče izpeljati v okviru občinskih zmogljivosti in obdobja participativnega proračuna za katerega se predlaga,
- drugi pogoji določenimi s predpisi sprejetimi na podlagi tega odloka oziroma drugimi akti župana sprejetimi v postopku izvedbe participativnega proračuna.

Projektni predlogi, ki ne izpolnjujejo pogojev iz prejšnjega odstavka, se ne uvrstijo v nadaljnje preverjanje in na posvetovanje z občani. Občina lahko enake ali podobne projektne predloge združi v en projektni predlog oziroma posamezni projektni predlog delno prilagodi.

6. člen

Pravico podati projektni predlog oziroma glasovati na posvetovanju v postopku participativnega proračuna imajo vsi občani Občine Ankaran, ki imajo na dan podaje projektnega predloga oziroma ki imajo na dan oddaje glasu na posvetovanju stalno bivališče v Občini Ankaran ter dopolnjenih 15 let starosti.

7. člen

Župan s svojim aktom za vsako posamezno obdobje participativnega proračuna določi ali se sredstva namenjena za participativni proračun razdelijo enotno za projekte iz celotnega območja občine oziroma ne

glede na vsebino projektov ali se za namen izvedbe postopka participativnega proračuna sredstva namenijo po posameznih vsebinah (skupinah) oziroma posameznih območjih občine.

Če se sredstva participativnega proračuna za posamezno obdobje namenijo po deležih ločeno za posamezna območja občine, se območje občine glede na prostorske danosti in dejavnosti razdeli na tri območja in sicer:

- območje vzhod,
- območje center in
- območje zahod.

Natančen obseg posameznega območja se določi z aktom, ki ga sprejme župan občine.

8. člen

Občina mora faze postopka participativnega proračuna izvajati na način, da je omogočeno sodelovanje čim širšemu krogu upravičenih občanov.

Za izvedbo participativnega proračuna lahko občina zagotovi tudi ustrezno spletno orodje (platformo). Če se občina odloči, da bo posamezno fazo participativnega proračuna izvedla izključno z uporabo spletnih orodji oziroma računalniških orodji (e-glasovanje) mora v prostorih občine omogočiti tudi osebno glasovanje z asistenco (asistirano glasovanje) pri katerem pooblaščen osebna občine posamezniku pomaga s prijavo v spletno orodje in izvedbo posamezne faze participativnega proračuna (podajo projektnega predloga ali glasovanjem).

Za ugotovitev upravičenosti posameznika za podajo projektnih predlogov in glasovanje, upoštevajoč pogoje iz 6. člena tega odloka, posameznik bodisi na obrazcu za oddajo predloga oziroma glasu ali s prijavo v spletno orodje za izvedbo participativnega proračuna vpiše svoje osebne podatke, zlasti ime in priimek, naslov stalnega prebivališča, enotno matično številko in elektronski naslov. Pooblaščen osebna v občinski upravi preveri skladnost podatkov, ki jih je posredoval posameznik, s tistimi v Centralnem registru prebivalstva in ugotovi ali posameznik, ki je podal projektni predlog oziroma se je priglasil h glasovanju izpolnjuje pogoje iz 6. člena tega odloka. Posamezniku, ki izpolnjuje zgoraj navedene pogoje se omogoči oddajo projektnega predloga oziroma glasovanje.

Pri uporabi podatkov posameznikov, ki se prijavijo za podajo projektnih predlogov oziroma za glasovanje, je potrebno zagotoviti varstvo osebnih podatkov v skladu z zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov.

9. člen

Podrobnejša ureditev postopka participativnega proračuna Občine Ankaran, ureditev posameznih faz postopka, višini sredstev za izvedbo participativnega proračuna za posamezno leto oziroma obdobje, odločitev o delitvi sredstev po posameznih območjih ali skupinah in višino teh sredstev, pogoje za uvrstitev projektnih predlogov na posvetovanje občanov, ureditev pravice predlagati projekte in glasovati, podrobnejši postopek izvedbe posameznih faz, način izvedbe faz in druga vprašanja izvedbe participativnega proračuna se določijo in uredijo v predpisu, ki ga sprejme župan občine Ankaran.

10. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Gregor Strmčnik
ŽUPAN

DATUM:

ŠTEVILKA:

Na podlagi 17. člena Statuta Občine Ankaran (Uradni list RS, št. 17/15 in 10/22) je Občinski svet Občine Ankaran na ... seji dne ... sprejel naslednji

S K L E P

o sprejetju Odloka o participativnem proračunu Občine Ankaran v prvi obravnavi

1.

Občinski svet Občine Ankaran sprejme predlog Odloka o participativnem proračunu Občine Ankaran v prvi obravnavi.

Gregor Strmčnik
ŽUPAN